

विद्यासागर विश्वविद्यालय
VIDYASAGAR UNIVERSITY

Question Paper

B.A. Honours Examination 2022

(Under CBCS Pattern)

Semester - VI

Subject: SANSKRIT

Paper: DSE 3-T

Full Marks : 60

Time : 3 Hours

Candidates are required to give their answer in their own words as far as practicable.

The figures in the margin indicate full marks.

Sanskrit Linguistics

अ. अधोलिखितेषु पञ्चप्रश्नानां समाधानं संस्कृतभाषया देवनागर्या च विधेयम् — 2×5=10

१. किन्नाम भाषाविज्ञानम्?
२. भाषाविज्ञानस्य पद्धतयः कति प्रकाराः सन्ति? काश्च ताः?
३. वर्णनात्मकं भाषाविज्ञानं किं विषयम् आधारी करोति?
४. ऐतिहासिक-भाषावैज्ञानिकाः किं प्रतिपादयन्ति?
५. भारोपीयपरिवारः कतिषु वर्गेषु विभाजितोऽस्ति? के च ते?
६. ध्वनिपरिवर्तनस्य कारणानि प्रदर्शयत।
७. ग्रीममतानुसारेण मूलभारोपीयभाषायाः ध्वनयः कासु भाषासु सुरक्षिता वर्तन्ते?
८. आवेस्ता केषां धर्मग्रन्थो वर्तते?

आ. अधोनिर्दिष्टेषु चतुर्णां टीका लेखनीया ।

5×4=20

१. अभिश्रुतिः (Umlaut)
२. अपिनिहितः (Epenthesis)
३. समाक्षरलोपः (Haplology)
४. वर्णविपर्ययः (Metathesis)
५. वेर्णर् ध्वनिसूत्रम् (Verner's phonetic law)
६. स्वरभक्तिः (Anaptyxis)

इ. अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणां प्रश्नानाम् उत्तरम् प्रदेयम् ।

10×3=30

१. भाषाविज्ञानस्य स्वरूपं निरूप्य तस्यान्यैः शास्त्रैस्साकं सम्बन्धं स्पष्टयत ।
२. भाषा परिवर्तनशीला कस्माद् वर्तते? भाषापरिवर्तनस्य प्रमुखानि कारणानि कानि सन्ति?
३. केन्तुम्-शतम् वर्गयोः स्वरूपं निरूपयत? प्रत्येकं वर्गः एकैकं उदाहरणेन सह आलोच्यताम् ।
४. वैदिकलौकिकसंस्कृतयोः भेदान् निरूपयत ।
५. किं नाम ध्वनिसूत्रम्? ग्रास्मन् ध्वनिनियमस्य सोपपत्तिकां व्याख्यां कृत्वा तस्य महत्त्वं निरूपयत ।

Or;

Computational Linguistics for Sanskrit

क. केषाञ्चन त्रयाणां प्रश्नामुत्तरं प्रदेयम् —

१०×३=३०

१. संगणकीयभाषातत्त्वस्य तात्त्विकं प्रायोगिकं च वैशिष्ट्यम् आलोच्यताम्।
२. सांगणकं भाषातत्त्वं पाणिनिव्याकरणेन कथं सम्बध्यते उदाहरणयोगेन व्याख्यायताम्।
३. किं नाम Unicode ? सा व्यवस्था संस्कृतभाषां कथमुपकरोति ?
४. Natural Language इति Artificial Language इत्यनयोः भेदः प्रतिपाद्यताम्।
५. का नाम भाषा ? सा कतिविधा ? संगणके कथं तस्योपयोगः वर्तते ?

ख. केषाञ्चन चतुर्णां टिप्पणी लेख्या।

५×४=२०

Algorithm, Machine Translation, Conditional Programming, Programming Language, Machine Learning

ग. सर्वेषां प्रश्नानामुत्तरं प्रदेयम्।

५×२=१०

१. किं नाम ELIZA ? कस्मिन् वर्षे केन तत्सृष्टम् ?
  २. “Georgetown Experiment” — इत्यनेन किं बोध्यते ?
  ३. “SHRDLU” — केन उद्भावितम् ?
  ४. SIRI, ALEXA, CORTANA — इत्येतेषां व्यवहारः कुत्र भवति ?
  ५. सम्प्रति कुत्र संगणकीयभाषातत्त्वस्य पाठो भवति ?
-